

Metodika rozpisu rozpočtu přímých výdajů na vzdělávání na rok 2021

Jedná se o rozpis výdajů na vzdělávání a školské služby, které jsou definované v § 160, odst. 1, písm. c), resp. d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v platném znění (školský zákon):

„Ze státního rozpočtu se za podmínek stanovených tímto zákonem poskytují finanční prostředky vyčleněné na činnost škol a školských zařízení zřizovaných obcemi, svazky obcí nebo kraji na platy, náhrady platů, nebo mzdy a náhrady mezd, na odměny za pracovní pohotovost, odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné, na výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, na příděly do fondu kulturních a sociálních potřeb a ostatní náklady vyplývající ze základních pracovněprávních vztahů, na výdaje podle § 184 odst. 1 a 2, výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, **výdaje školy na dopravu při akcích v rámci vzdělávání podle příslušného rámcového vzdělávacího programu**, výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou podle tohoto zákona poskytovány bezplatně, a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání“.

Finanční prostředky nad rozsah finančních prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu hradí právnické osoby z dalších finančních zdrojů, zejména z vlastních příjmů, z prostředků zřizovatele, popřípadě jiných osob (§ 160, odst. 5 školského zákona).

Základní východiska, která ovlivňují rozpis rozpočtu v roce 2021

Od roku 2020 se na základě zákona č. 101/2017 Sb. ve znění zákona 167/2018 Sb. mění dosavadní normativní systém financování škol a školských zařízení zřizovaných krajem, obcí, nebo dobrovolným svazkem obcí na tzv. normativně nákladový systém financování.

Zásadní změna se týká financování pedagogické práce v mateřských, základních a středních školách, konzervatořích a školních družinách, která je nově financována na základě skutečného počtu hodin přímé pedagogické činnosti realizovaného těmito školami v souladu s příslušnými rámcovými vzdělávacími programy a školní družinou v souladu s § 118 školského zákona. Pedagogická práce ve vyšších odborných školách je i nadále financována normativně na studenta v akreditovaném vzdělávacím programu, jednotné normativy pro celou ČR však centrálně stanovilo ministerstvo. Základní umělecké školy jsou jako dosud financovány normativně na žáka, mění se pouze struktura normativů, které jednotně stanovilo ministerstvo pro všechny kraje.

U nepedagogické práce v mateřských, základních, středních, vyšších odborných školách a konzervatořích zůstává i nadále normativní systém financování, mění se však způsob stanovení normativů, a to z jednotky výkonu dítě, žák, student na kombinaci jednotek výkonu ředitelství (právnická osoba), další pracoviště školy a třída mateřské, základní a střední školy, žák konzervatoře a student vyšší odborné školy.

Školská zařízení s výjimkou pedagogické práce ve školních družinách jsou tak jako dosud financována prostřednictvím krajských normativů.

Součástí rozpočtu přímých výdajů jsou i finanční prostředky, které budou právnické osobě poskytnuty na financování podpurných opatření v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných v platném znění.

Průběh rozpisu rozpočtu přímých výdajů

Rozpočet pro školy a pro pedagogické pracovníky školních družin

Ministerstvo stanovilo pro jednotlivé právnické osoby vykonávající činnost mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, základní umělecké školy a pro pedagogickou práci školních družin, výši finančních prostředků na vzdělávání a školské služby na kalendářní rok. Součástí rozpisu rozpočtu je také vyjádření limitu počtu zaměstnanců.

Normativy pro tyto školy a školní družinu stanovené ministerstvem a Metodika pro stanovení objemu finančních prostředků jsou uvedeny na webových stránkách MŠMT: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/reforma-financovani-regionalniho-skolstvi>

Jednotlivé školy mají podrobný postup stanovení výše prostředků k dispozici v elektronickém systému pro sběr dat.

Celková výše finančních prostředků stanovená takto ministerstvem činí pro školy a pedagogickou práci ve školních družinách v Kraji Vysočina:

NIV celkem:	6 821 740 717 Kč
z toho:	
Prostředky na platy	4 906 881 797 Kč
ONIV celkem:	158 195 228 Kč
Počet zaměstnanců:	9 867,78

Rozpočet pro školská zařízení a nepedagogickou práci ve školních družinách

Objem celkových finančních prostředků pro školská zařízení s výjimkou pedagogické práce ve školních družinách stanoví ministerstvo krajům prostřednictvím tzv. republikových normativů. Součástí republikových normativů je také vyjádření limitu počtu zaměstnanců připadajících na příslušnou jednotku výkonu.

Při stanovení výše republikových normativů pro rok 2021 pro jednotlivé kategorie republikových normativů vycházelo ministerstvo ze skutečných počtů pedagogických pracovníků vykázaných v jednotlivých školských zařízeních ve výkazu P1c-01 k 30.9.2020, skutečných počtů nepedagogických zaměstnanců v roce 2019 vykázaných ve výkazu P1-04, skutečných počtů výkonů v jednotlivých kategoriích ve školním roce 2020/2021 a průměrných platů zaměstnanců rozpočtovaných v dotčených druzích školských zařízeních v roce 2020 zvýšených na úroveň roku 2021. Průměrný rozpočtovaný plat z roku 2020 byl zvýšen u pedagogických pracovníků o 9 %, u nepedagogických pracovníků o 4 %.

Tímto postupem ve vztahu ke stanovenému limitu počtu zaměstnanců nejsou ministerstvem reflektovány skutečnosti, které mají vliv na vyšší potřebu normativních zaměstnanců: část činností je vykonávána dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr, přespočetnými hodinami, příp. přesčasovou prací.

Republikové normativy ONIV byly oproti roku 2020 zvýšeny o 16,6 až 29,2 %. Normativ ONIV na rodinnou skupinu dětského domova byl mimořádně a jednorázově navýšen o částku 36 706 Kč v souvislosti se zvýšenými výdaji po dobu nouzového stavu v souvislosti s onemocněním covid-19.

K republikovým normativům byly pro rok 2021 opravné koeficienty zohledňující objektivní zvýšenou potřebu personálního zabezpečení malých školských zařízení v důsledku reálné hustoty sítě školských zařízení v krajích vyjádřené počtem dětí, žáků a studentů na 1 km². Pro Kraj Vysočina činí tento koeficient 1,0091.

Celková výše finančních prostředků stanovená takto ministerstvem činí pro Kraj Vysočina:

NIV celkem:	878 442 032 Kč
Z toho:	
Prostředky na platy	640 088 409 Kč
ONIV celkem:	9 201 973 Kč

Počet zaměstnanců: 1 870,23

Republikové normativy slouží pouze pro rozpis rozpočtu finančních prostředků státního rozpočtu do rozpočtů jednotlivých krajů. K rozpisu těchto prostředků do rozpočtu jednotlivých právnických osob vykonávajících činnost školských zařízení pak slouží krajské normativy, jejichž stanovení je v přenesené působnosti výkonu státní správy krajských úřadů.

Činnost školských zařízení, tj. školních jídelen, školních klubů, středisek volného času, školských poradenských zařízení, domovů mládeže, internátů, dětských domovů a nepedagogická práce ve školních družinách je tedy i nadále financována krajskými normativy. Členění krajských normativů, ukazatele rozhodné pro jejich stanovení apod. stanoví vyhláška č. 310/2018 Sb., o krajských normativních v platném znění.

Krajské normativy stanovené Krajským úřadem Kraje Vysočina pro rok 2021 jsou uvedeny v příloze 1 s následujícími změnami oproti normativům roku 2020:

- průměrná výše rozpočtovaného platu pedagogických pracovníků byla navýšena o 9 %, u dětských domovů o 10 %, a nepedagogických zaměstnanců o 4 %, u dětských domovů o 5 %;
- ukazatel No u školního stravování a domovů mládeže a Np u domovů mládeže byl snížen o 2 %, dále byl upraven ukazatel Np a No u pedagogicko-psychologických poraden a ukazatel No u speciálních pedagogických center;
- normativy ONIV byly navýšeny cca o 17 %, u dětských domovů o 25 % + 36 706 Kč.

Finanční prostředky se poskytují podle skutečného počtu příslušných jednotek výkonů ve školském zařízení uvedeného ve statistických výkazech, nejvýše však do výše uvedené ve školském rejstříku.

V případě středisek volného času (DDM) jsou výkonem tzv. potencionální klienti (PK). Jedná se o děti, žáky a studenty vzdělávající se v kraji v denní formě studia ve školách všech zřizovatelů, kterým DDM mohou zajišťovat naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Celkový počet PK byl z důvodu pandemické situace rozdělen mezi jednotlivé DDM procentuálním podílem vycházejícím z rozdělení PK v roce 2020. Do počtu 2593 PK je ukazatel Np stanoven závislostí vyjádřenou funkcí $Np = \text{počet potencionálních klientů} \cdot 2,5^{-1}$.

Jednotkou výkonu pedagogicko-psychologických poraden jsou děti, žáci nebo studenti z běžných tříd a ze speciálních tříd a škol z oddílu VIII příslušného výkazu. Jednotkou výkonu speciálně pedagogických center jsou děti, žáci, studenti z běžných tříd a ze speciálních tříd a škol uvedeni podle druhu zdravotního postižení v oddíle II příslušného výkazu + ze sloupce ostatní na základě rozkrytí žáci se specifickými poruchami učení nebo chování + klienti vzdělávání podle § 42 ŠZ.

Tvorba rezervy

Od roku 2020 si rezervu finančních prostředků určenou k řešení objektivních disparit ve finančním zabezpečení škol a školských zařízení nevytvářejí jednotlivé krajské úřady. Rezervu stanovuje a rozepisuje jednotlivým krajům MŠMT.

Součástí rezervy je i objem finančních prostředků na podpůrná opatření vykázaná v roce 2020 jednotlivými krajskými a obecními školami a školskými zařízeními v kraji ve výkazu R 43-01 a dále pak ve výkazu R 44-99 za měsíce září až prosinec 2020, která tedy budou realizována i v roce 2021.

Celkový objem rezervy stanovený pro Kraj Vysočina:

NIV celkem:	383 785 417 Kč (z toho podpůrná opatření z roku 2020: 308 939 477 Kč)
z toho:	
Prostředky na platy	239 305 363 Kč (z toho podpůrná opatření z roku 2020: 227 369 494 Kč)
Prostředky na OON	43 574 167 Kč
ONIV celkem:	506 444 Kč (z toho podpůrná opatření z roku 2020: 171 650 Kč)

Počet zaměstnanců: 702,58 (z toho podpůrná opatření z roku 2020: 665,40)

Tato rezerva (bez podpůrných opatření z roku 2020) je na úrovni cca 58 % rezervy stanovené pro rok 2020). A to jednak z důvodu předpokládaného snížení chybovosti škol při vykazování rozhodných údajů pro rozpočet a dále z důvodu kontinuálního navyšování prostředků na platy, posilování nepedagogické práce i výraznému navýšení ONIV, což vytvořilo školám nemalý prostor pro řešení jejich potřeb. Vliv na snížení rezervy má i použití opravného koeficientu k republikovým normativům. V rezervě také nejsou plně zahrnuty nové výkony pro školní rok 2021/2022 a další dělení hodin výuky ve školách v období září až prosinec 2021, které budou řešeny navýšením rozpočtu na základě údajů škol o předpokládaných změnách v počtu hodin přímé pedagogické činnosti.

Rozpis rozpočtu na jednotlivé právnické osoby vykonávající činnost škol a školských zařízení

Postup při rozpisu rozpočtu na jednotlivé právnické osoby upravuje Směrnice č.j. MSMT-14281/2018 o závazných zásadách pro rozpisy a návrhy rozpisů finančních prostředků státního rozpočtu krajskými úřady a obecními úřady obcí s rozšířenou působností ve znění směrnice č.j. MSMT-32965/2019 a č.j. MSMT-38045/2020.

V rámci přípravy rozpisu rozpočtu se ověří, zda nedošlo k významným rozdílům mezi skutečností k 1. 1. 2021 a vykázanými jednotkami rozhodnými pro rozpis finančních prostředků, a to prostřednictvím příslušného formuláře – viz příloha 2. Předmětem ověřování nejsou všechny změny, ke kterým mohlo dojít v jednotlivých právnických osobách, ale pouze ty změny, které považuje Směrnice vždy za významné a které by právnickou osobu podstatným způsobem neoprávněně zvýhodnily nebo znevýhodnily.

Návrh rozpisu rozpočtu jednotlivým právnickým osobám (příloha 3) se skládá z

- roční výše finančních prostředků a limitu počtu zaměstnanců z MŠMT podle § 161 odst. 3 školského zákona,
- změny rozpočtu vlivem dopadu významných rozdílů mezi vykázanými stavy a skutečností k 1. 1. 2021,
- normativního rozpisu krajskými normativy.

Na vrub nebo ve prospěch rezervy bude zohledněno při rozpisu rozpočtu – viz příloha 4:

- zvýšení prostředků na ostatní osobní náklady (OON) max. do výše PH_{max} nebo PH_{Amax} (stálé dohody), pokud je povinný rozsah vzdělávání trvale zajišťovaný pedagogickými pracovníky na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, pokud bylo vykázáno v P1c-01, oddíl VIII,
- přesun z ONIV do platů, pokud škola realizuje rámcový vzdělávací program, jehož součástí je příprava k získání řídičského nebo svářečského oprávnění, jejíž praktickou část škola zajišťuje vlastními zaměstnanci a vykážala rozsah dotčené činnosti v příslušném oddílu výkazu P1c-01,
- výuka náboženství, pokud škola zajišťuje výuku náboženství v souladu s § 15 školského zákona, a to v nezbytném rozsahu umožňujícím účelné uspořádání této výuky,
- zohlednění vzdělávání cizinců, pokud základní škola zajišťuje v souladu s § 20 odst. 5 bezplatnou přípravu žáků cizinců k jejich začlenění do základního vzdělávání zahrnující výuku českého jazyka přizpůsobenou potřebám těchto žáků,
- požadavek na přesuny mezi ukazateli rozpisu rozpočtu,
- objektivní specifické potřeby právnických osob.

Právnická osoba, která považuje rozpis přímých výdajů s výjimkou finančních prostředků stanovených ministerstvem podle § 161 odst. 3 písm. a) a b) školského zákona za nepostačující k zajištění nezbytných potřeb vyplývajících z právních předpisů a schválených učebních dokumentů (rámcových vzdělávacích programů), zpracuje finanční rozvahu o počtu zaměstnanců a mzdových prostředcích (příloha 5), její porovnání s rozpisem a návrhy na odstranění disproporcí. Právnická osoba zřizovaná obcí předkládá tyto materiály s žádostí o projednání vzniklé situace obecnímu úřadu s rozšířenou působností (obec III), právnická osoba zřizovaná krajem krajskému úřadu (odboru školství, mládeže a sportu).

Obec III projedná s právnickou osobou správnost a objektivnost předložené finanční rozvahy a porovná ji s rozpisem přímých výdajů. Na základě porovnání finanční rozvahy s normativním výpočtem se stanoví příčiny odchylek mezi jednotlivými ukazateli a navrhnou se opatření k odstranění zjištěných disproporcí. Obec III předloží projednané a objektivizované rozvahy jednotlivých právnických osob včetně jejich porovnání s rozpisem přímých výdajů a návrhy na odstranění disproporcí, krajskému úřadu jako svůj návrh rozpisu rezervy pro tyto právnické osoby.

Krajský úřad provede kontrolu porovnání rozpisu přímých výdajů s finančními rozvahami jednotlivých právnických osob a návrhů na odstranění disproporcí.

V případě zjištění přetrvávajících výraznějších disproporcí mezi rozpisem přímých výdajů a finanční rozvahou projedná krajský úřad konkrétní opatření a postup odstranění těchto disproporcí s příslušnými obcemi III.

Obce III na základě výsledků projednání s krajským úřadem projednají konkrétní opatření a postup k odstranění těchto disproporcí s právnickými osobami a o výsledku projednání informují krajský úřad.

Na základě výsledků projednání krajský úřad jednotlivým právnickým osobám rozpis přímých výdajů potvrdí nebo odpovídajícím způsobem upraví. O projednání rozpisu a jeho výsledcích zpracují krajský úřad a obec III protokol, se kterým prokazatelným způsobem právnickou osobu seznámí. Není-li výsledkem projednání odpovídající úprava rozpisu, uvedou se v protokolu konkrétní opatření, kroky a termíny, jejichž realizací v průběhu roku 2021 a zejména od začátku školního roku 2021/2022 právnická osoba zajistí vyrovnání se s celoročním rozpočtem přímých výdajů i jeho jednotlivými závaznými ukazateli stanovenými krajským úřadem.

S právnickými osobami zřizovanými krajem provede projednání krajský úřad (odbor školství, mládeže a sportu).

V rámci specifických potřeb právnických osob může být uplatněn požadavek na zohlednění dietního školního stravování a specifík samostatných školních jídelen.

Příspěvek právnické osobě v souvislosti s přípravou dietní stravy (uvaření) bude poskytnut na vykázaného strávnicka (dítě, žák, student) ve výši:

- 5 000 Kč mzdových prostředků (jen oběd nebo oběd a doplňkové jídlo),
- 2 500 Kč mzdových prostředků (jen doplňkové jídlo),
- 9 000 Kč mzdových prostředků (celodenní stravování).

Režim dietního stravování lze vykázat za těchto podmínek:

- dietní školní stravování je stanoveno ve vnitřním řádu organizace,
- strávník předloží organizaci potvrzení registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost, že zdravotní stav vyžaduje stravování podle dietního režimu (§ 2, odst. 4 vyhlášky MŠMT č. 107/2005 Sb., o školním stravování v platném znění),
- školní jídelna při poskytování dietního stravování postupuje v souladu s § 2 odst. 5 vyhlášky MŠMT č. 107/2005 Sb., o školním stravování v platném znění (používá recepty schválené buď nutričním terapeutem, lékařem se specializovanou způsobilostí nebo lékařem se zvláštní specializovanou způsobilostí).

Ukazatele rozpisu rozpočtu

Závazné ukazatele:

1. Neinvestiční výdaje (NIV) celkem, z toho
 - prostředky na platy
 - ostatní osobní náklady (OON)
2. Limit počtu zaměstnanců

Orientační ukazatele:

1. Odvody (pojistné a FKSP)
2. Ostatní neinvestiční výdaje (ONIV)

Zohlednění změn v organizaci škol a školských zařízení v průběhu kalendářního roku

Krajský úřad na vrub nebo ve prospěch rezervy dále upraví rozpis rozpočtu právnické osoby v průběhu kalendářního roku, pokud v tomto období dojde v důsledku změn ve školském rejstříku nebo změn v souvislosti se zahájením nového školního roku, nebo v důsledku změn v zařazení pedagogických pracovníků zajišťujících povinný rozsah vzdělávání v mateřské, základní nebo střední škole nebo ve školní družině do platových tříd a stupňů k významné změně jednotek rozhodných pro rozpis rozpočtu přímých výdajů nebo v důsledku jiné významné skutečnosti přímo vyplývající z pracovněprávního vztahu uvedených zaměstnanců, která by právnickou osobu podstatným způsobem neoprávněně zvýhodnila nebo znevýhodnila.

Pojistné a přiděly do fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP)

Ukazatel pojistného (33,8%) a přidělu FKSP (2%) je stanoven jako orientační. V případě, že nebude celá částka spotřebována na příslušné odvody, lze tyto prostředky použít na úhradu ONIV.

Závěr

Při rozpisu rozpočtu je uplatňován princip „skládání“ rozpočtu, tzn., že výsledný rozpis přímých výdajů je pro každou právnickou osobu vykonávající činnost škol a školských zařízení tvořen součtem objemů stanovených rozpisem z ministerstva, objemů stanovených prostřednictvím krajských normativů a dalších úprav rozpočtu. Ukazatele rozpisu rozpočtu jsou pak stanoveny pro organizaci jako celek.

Nevyčerpané finanční prostředky na přímé výdaje na vzdělávání v rámci rozpočtového roku budou předmětem finančního vypořádání.

Žádosti o úpravu rozpočtu předkládají právnické osoby zřizované obcemi obci III a právnické osoby zřizované krajem krajskému úřadu (odboru školství, mládeže a sportu). Návrh na úpravu rozpočtu právnickým osobám v obvodu své působnosti podává obec III krajskému úřadu v termínech stanovených krajským úřadem.

Termíny pro provedení rozpisu rozpočtu přímých výdajů na vzdělávání v roce 2021

Termín pro předložení návrhů rozpisu rozpočtů přímých výdajů právnických osob obecními úřady krajskému úřadu včetně sumářů: do 9. 3. 2021

Termín předložení finančních rozvah, jejich porovnání s rozpisem přímých výdajů a návrhů na odstranění disproporcí včetně dalších požadavků na úpravu rozpočtu příslušnému správnímu úřadu: do 16. 3. 2021

Termín pro projednání konkrétních opatření a postupu odstranění disproporcí: do 24. 3. 2021

Termíny pro předložení, popřípadě projednání podkladů právnických osob k čerpání rezervy, příp. dalších úprav:

OŠMS předpokládá, že v průběhu roku 2021 budou provedeny tři úpravy rozpočtu (obdobně jako v předcházejících letech). Předběžné termíny pro předložení podkladů: do 21. 5. 2021, do 3. 9. 2021, do 12. 11. 2021.

Výše uvedené termíny úprav rozpočtu se netýkají úprav rozpočtu právnické osoby z titulu poskytování podpůrných opatření. V těchto případech bude úprava rozpočtu prováděna bezodkladně, nejpozději do 60 dnů ode dne, kdy právnická osoba předala elektronicky údaje ve výkaze R44-99.

- pokud se jedná o kompenzační pomůcky, speciální učebnice nebo speciální učební pomůcky ve výši uvedené v příloze 1 část B vyhlášky 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných v platném znění;
- pokud se jedná o personální podporu ve výši příslušného počtu dvanáctin (měsíců) z hodnoty uvedené v příloze 1 část A vyhlášky 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných v platném znění. Jako první měsíc podpory se započítá měsíc bezprostředně následující po datu, kdy právnická osoba předala elektronicky údaje o změnách.

Podpůrná opatření personálního charakteru se vykazují znovu jen tehdy, když je jejich poskytování skutečně ukončeno. V tomto případě bude rozpočet právnické osoby o příslušný počet dvanáctin (měsíců) opět snížen.

25. 2. 2021

RNDr. Kamil Ubr
vedoucí odboru školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Kraje Vysočina